

Emil Cosseto: Kraljevo

Ćaćić, Anđela

Master's thesis / Diplomski rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Academy of Arts and Culture in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:251:921910>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-05**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Academy of Arts and Culture in Osijek](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU U OSIJEKU
ODSJEK ZA GLAZBENU UMJETNOST
SVEUČILIŠNI DIPLOMSKI STUDIJ
GLAZBENA PEDAGOGIJA

ANĐELA ČAĆIĆ

EMIL COSSETTO: KRALJEVO

DIPLOMSKI RAD

Mentor:

Doc.dr.sc. Brankica Ban

Osijek, 2023.

SAŽETAK

Emil Cossetto hrvatski je skladatelj, dirigent i glazbeni pedagog. U svojim skladbama koristio je tekstove raznih pjesnika uključujući i tekstove Miroslava Krleže. Od njih najpoznatije su *Balade Petrice Kerempuha* iako je pretkraj svoga života skladao i dvije opere po Krležinim dramama: *Kristofor Kolumbo* te *Kraljevo*. *Kraljevo* je jednočinka podijeljena na VII scena. Smještena je u Zagrebu u 20. stoljeću za vrijeme Kraljevskog sajma gdje se nalaze razni ljudi koji pripadaju različitim slojevima društva. U operi se pronalaze brojni zanimljivi likovi i glazbene teme. Iako opera nije nikada izvođena, kulturološki i muzikološki ima veliku važnost za hrvatsku glazbu. Zbog manjka dostupnosti dijela informacija, više se saznaje iz intervjua s njegovom kćerkom Ninom Cossetto.

Ključne riječi: Cossetto, Krleža, Kraljevo, opera

Summary

Emil Cossetto is croatian composer, conductor and music pedagogue. In his compositions he used texts from various poets and so used texts from Miroslav Krleža. His most famous compositions are *Balade Petrice Kerempuha* although at the end of his life he also composed two operas also based on Krleža's plays: *Kristofor Kolumbo* and *Kraljevo*. *Kraljevo* is one act divided to VII scenes. Plot is set in Zagreb in 20th century in time of Kings fair where various people of different social class meet. In opera there are many interesting characters and musical themes. While opera was never performed, culturally and musically it has an important role in croatian music. Because of lack of availability of some information, more is learned about Emil Cossetto from an interview with his daughter Nina Cossetto.

Keywords: Cossetto, Krleža, Kraljevo, opera

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. COSSETTO – INTERVJU	2
2.1. Emil Cossetto	2
2.2. Miroslav Krleža.....	3
2.3. Intervju	4
3. KRALJEVO.....	9
3.1. Opera.....	9
3.2. Radnja.....	9
3.3. Likovi u operi i u drami.....	13
3.4. Libreto.....	15
3.5. Orkestracija.....	17
3.6. Odnos tonaliteta i tona.....	17
3.7. En ten tini.....	19
3.8. Finale - Ples kostura.....	22
3.8.1. Kad sam te Anka	22
3.8.2. Ave victrix Eva.....	26
3.8.3. Kosturi	29
3.8.4. Tema.....	29
4. COSSETTO I KRLEŽA	30
5. ZAKLJUČAK.....	32
LITERATURA	33
PRILOZI.....	34

1. UVOD

Emil Cossetto ostavio je veliki značaj na hrvatsku glazbu, pretežito zborsku. Mnogi skladatelji žele unapređivati svoje skladateljske tehnike pa tako i Cossetto. Pretkraj svoga stvaralaštva odlučio se okušati u nečemu što nikada nije radio, u operi. Za svoga života napisao je samo dvije opere: *Kristofor Kolumbo* te *Kraljevo*, oba po tekstu Krležinih drama. Niti jedna od te dvije opere nije nikada izvedena. Postoje li razlozi zašto ta djela nisu nikada izvedena za njegova života te postoji li danas mogućnost da se one izvedu? Ipak, one predstavljaju dio stvaralaštva značajnog hrvatskog skladatelja koji im je posvetio podosta vremena.

2. COSSETTO – INTERVJU

2.1. Emil Cossetto

Emil Cossetto jedan je od značajnijih hrvatskih skladatelja, dirigenta i glazbenih pedagoga. Rođen je u Trstu 12.10.1918. godine, a preminuo je u Zagrebu 28.6.2006. godine. Talijan židovskog podrijetla, najviše je pridonosio glasu i zborskim skladbama koje su sadržavale folklorne, pučke te sakralne teme. Poznavajući židovske teme, iskoristio ih je kako bi podržao svoje podrijetlo (s majčine strane) napisavši skladbe raznih židovskih tematika. Oduševila ga je ljepota melodija koje možemo pronaći u skladbama kao što su *Partita sefardica* (1959) za soliste, zbor i klavir četveroručno. S obzirom da se njegovu folklornu ostavštinu izvodila brojna kulturno-umjetnička društva u Hrvatskoj i izvan nje, upravo se zbog toga smatraju najpoznatijim dijelovima Cossettovog opusa. Najviše se ističu *Folklorni koncert* te *Ladarke*, suite od 3 stavka za mješoviti zbor, tamburaški orkestar i 3 klarineta koja je prožeta folklornim temama te možda jedna od najizvođenijih njegovih skladbi.

Svoj život posvetio je najviše amaterizmu te je za vrijeme svoga života osnovao dva zbora koji djeluju i danas. *Mješoviti pjevački zbor „Joža Vlahović“* (1945) koji je 1991. godine promijenio naziv u *Mješoviti pjevački zbor „Emil Cossetto“* i *Mješoviti pjevački zbor Židovske općine Zagreb „Moša Pijade“* (1954) koji je preimenovan u zbor „LIRA“ iste godine kada je i prvi zbor promijenio svoj službeni naziv.

Potrebno je istaknuti kako je za vrijeme svoga kulturnog djelovanja dobivao mnoge nagrade za skladanje i dirigiranje među kojima se mogu istaknuti *Nagrada grada Zagreba*, *Nagrada Milka Trnina* te nagrada *Vladimir Nazor* za doprinos u kulturi.

slika 1.

2.2. Miroslav Krleža

Miroslav Krleža jedan je od najvećih hrvatskih književnika. Rođen je 7. srpnja 1893. godine u Zagrebu u obitelji gradskog nadstražara Miroslava i Ivke. Veliki utjecaj na njegov rani razvoj imala je baka s mamine strane, Terezija Drožar, koja je živjela s njima sve do njegove 9 godine.

Između 1899. i 1903. godine pohađao je nižu pučku školu na Kaptolu kao izvrstan učenik. Nakon završetka niže pučke škole, u jesen 1903. godine upisuje Kraljevsku veliku donjogradsku gimnaziju u Zagrebu gdje počinje njegov odnos s kazalištem i piše prve igrokaze. 1906. godine prebacuje se u Kraljevsku veliku gornjogradsku gimnaziju nakon čijeg završetka nastavlja školovanje u kadetskoj školi u Pečuhu gdje se školuje na mađarskom jeziku, intenzivno učeći jezik i književnost, a posebno se oduševljava Petőfijem. Fokusira se i na skandinavske pisce kao što su Ibsen i Strindberg. U jesen 1911. godine upisuje mađarsku vojnu akademiju Ludoviceum s carskom stipendijom i seli u Budimpeštu. S vremenom, Miroslav Krleža sve se teže i teže vidi u uniformi austrougarskog oficira i sve više teži umjetnosti zbog čega odlučuje napustiti Ludoviceum 1913. godine.

Krajem Prvog svjetskog rata, Krleža postaje sve više politički aktivan. Pisao je o stanjima na bojištima, izdavao prve knjige i sudjelovao sa svojim istomišljenicima i kolegama u začecu prvog hrvatskog komunističkog pokreta. S Augustom Cesarcem 1919. godine pokreće časopis Plamen koji je ubrzo zabranjen. Iste godine ženi glumicu Lepasavu Kangrgo. 1920-ih godina, kazališta i nakladnici prihvatili su suradnju s Krležom, čime njegovo umjetničko djelovanje postaje određeno Zagrebom. Unatoč tome, u narednih nekoliko godina dosta je putovao i djelovao u raznim zemljama i gradovima, od kratkotrajnog boravka u Rusiji i Češkoj, Beograda u kojem je pokrenuo časopis *Danas* s M. Bogdanovićem, do Pariza gdje je pripremao izložbu jugoslavenske srednjovjekovne umjetnosti.

Kako se približavao Drugi svjetski rat, tako je Krležina vjera u komunizam slabila zbog čega raskida veze s mnogim članovima partije. 1950. godine Krleža je osnovao Jugoslavenski leksikografski zavod. Godine 1967. potpisuje "Deklaraciju o nazivu i položaju hrvatskog književnog jezika".

Miroslav Krleža umro je 29. prosinca 1981. godine u Zagrebu.

Neka od najpoznatijih djela Miroslava Krleže su: *Kraljevo* (1918), *Hrvatski bog Mars* (1922), *Vučjak* (1923), *U agoniji* (1928), *Gospoda Glembajevi* (1928), *Leda* (1932), *Povratak Filipa Latinovicza* (1932), *U logoru* (1934), *Balade Petrice Kerempuha* (1936) i mnoga druga.

slika 2.

2.3. Intervju

Zbog manjka informacija o Cossettu i njegovim neoizvođenim operama, uspostavljen je intervju s njegovom kćeri Ninom Cossetto kako bi se što bolje popunile praznine. Uz usmenu privolu prilažu se dijelovi intervjuja vezani za tematiku Krleže, Cossetta i problematike neizvođenih opera.

Veza je uspostavljena preko zajedničkog prijatelja i kolege, prvi se razgovor odvijao u Zagrebu u domu Nine Cossetto, a drugi putem poziva.

I – ispitivač (Anđela Čaćić)

N – Nina Cossetto

I: Jesu li se Krleža i Cossetto osobno poznavali?

N: Poznavali su se da, nažalost nemam konkretno podatke o tome jer se to sve događalo prije moga rođenja.

I: Je li Krleža imao nekakav poseban utjecaj na Cossetta prije nego su se susreli? Postoji li razlog zašto je baš koristio njegove tekstove?

N: Mislim da je htio nešto naše. Pisao je i Frana Galovića te je htio uzeti neke domaće književnike. Bio je nadahnut hrvatskim književnicima. Pisao je i na Lorcine tekstove. Krleža je bio popularan i značajan, sumnjam da je tu postojala politička pozadina.

I: Zašto baš Krleža za opere? Zašto se uopće odlučio skladati opere?

N: Zato što je vjerojatno mislio ako je Krleža autor teksta, bit će veća šansa da se izvede. Tako svi kompozitori rezoniraju. Ako je poznati književnik autor teksta, to ide pod lektiru i onda će biti veća šansa da se to izvede što se u ovom slučaju nije dogodilo. Opere je počeo skladati jer se htio iskušati u tome.

I: Postoji li razlog zašto su obje opere bile baš jednočinke?

N: Možda zbog jednostavnosti, da se lakše izvede.

I: Zašto te opere nisu nikada izvođene?

N: Zato što, da bi kompozitor bio izvodljiv, on mora biti u najdubljim porama našeg glazbenog sustava. Isto kao što su određeni skladatelji uspjeli da im se izvedu opere samo zato što su bili dirigenti u profesionalnim ansamblima. To se tako radi. Moj otac nikada nije bio u sustavu ni u profesionalnom ansamblu. Kratko je radio u zboru HRT i shvatio je kako je to katastrofalna borba s ljudima te je odustao od toga kako bi se bavio amaterizmom sljedećih 50 godina što je razlog zašto mu se djela nisu izvodila. Emil je htio miran život i on ga je dobio u amaterizmu, i kad je komponirao za zborove i za svoje amatere, sve je bilo lijepo izvođeno. Čak ni rapsodiju mu nisu htjeli izvesti nikad u HRT, nego je filharmonija svirala a njegova dva zbora su pjevali, što nije opera nego simfonijsko djelo. Ima tu možda i još jedna pojedinost da je Cossetto Talijan. To je još jedna stvar koja sigurno smeta. Sigurno nije bilo lako biti Talijan svih tih godina, pa ni sad. Jer

Talijan ne može ući u političke stranke, Talijan se ne može praviti da je u dubokoj državi tako da je to bio još jedan njegov uteg. On je pred kraj života već bio jako frustriran zbog toga ali i zbog svoje starosti. Opere se naručuju a on ih je pisao iz znatiželje prema svom skladateljskom napretku, no spletom okolnosti se nije dogodilo da se izvedu. Da se neko djelo izvede vani također treba imati jake veze ali i neka puka sreća, to se nikad ne zna.

I: Postoji li neki razlog zašto je on toliko koristio Krležu, recimo Balade Petrice Kerempuha? Postoji li priča vezana uz to?

N: Ne znam da li je prvo upoznao Krležu ili se prvo sam upoznao s njegovim djelima, to mi nije poznato. Koliko ja znam nije imao preference što se tiče skladbi s Krležinim tekstovima ali s Baladama je bio izuzetno zadovoljan to je sigurno. Jedino što znam da mu je bilo stalo je da recitator ima taj zagorski govor, da bude što autentičnije. U Beogradu se izvodilo 80-ih s Mladenom Šermetom, to je stvarno bilo fenomenalno. Samo to su bile rane 80-e gdje je to u Beogradu zbilja imalo super kritiku. Nikoga nije bilo briga što je to zagorski, dapače. Kulturološki je bilo izuzetno prihvatljivo. Danas je to kulturološki problem što se to više ne uzgaja i ne podržava.

I: postoji li razlog zašto se vodio tematikom legende?

N: Ne znam, možda. I Straussov Till Eulenspiegel se vodi tom tematikom. Možda je jednostavno htio biti moderan te skladati glazbu uz takvu tematiku, to je vrlo lako moguće. Nekada kompozitori moraju istraživati i razvijati se u modernijem stilu.

I: Kristofor Kolumbo je skladano 1989.godine a Kraljevo 1993.godine. Koliko je predratno i ratno stanje utjecalo na odabir teksta?

N: Koliko ja znam on je o ovom ratu imao jedno dosta nepopularno mišljenje, on nije mislio da je taj rat bio potreban. Mislim da nije imao s kime podijeliti mišljenje jer su svi ostali bili euforični, dok ovu koji su prošli Drugi svjetski rat na vlastitoj koži nisu mogli biti toliko jako euforični vezano za ovaj naš rat. Bio je skeptičan oko svega toga baš zbog toga što je imao iskustvo.

I: Je li postojala neka druga drama osim ovih Krležinih koju je možda htio iskoristiti?

N: To ne znam. Mislim da se dovoljno mučio s tim što ovo nije mogao nigdje plasirati. Mislim da je problem što je on već ostario i nije shvatio da on nije u tim krugovima u kojima treba biti da bi mu se izvodila djela.

I: Jesu li njega zanimali uopće ti krugovi?

N: Normalno da ga nisu zanimali. Ja razumijem zašto, takvi odnosi nisu ljudski. To što on nije htio biti u tim krugovima meni je savršeno normalno ali onda se nemoj čuditi ako nitko ne želi izvoditi tvoja djela. To je jedan životni izbor koji je on uzeo a to što je skladao za sebe, to je karma svih skladatelja.

I: Stvarno je žalosno što se spoj takvih dvaju velikana nikako ne izvodi.

N: Znam, to je i meni bolna rana jer ja nisam u mogućnosti baviti se menadžerstvom njegovih djela. Ja sam zahvalna što imam posao i svoj skromni život. To da bi se netko s time bavio da progurava njegova djela, ne znam da bi netko to htio samo tako bez nekakve naknade ili honorara. Ja mogu kao kćer i kao glazbenik podržavati djela svoga oca ali ne mogu se time baviti. On što je uspio napraviti za vrijeme svoga života je uspio, a ovo drugo, ja jednostavno ne mogu nositi taj teret. To što se ja bavim glazbom je jedan splet okolnosti, čak možda i negativan.

I: U kojem smislu negativan?

N: Zadovoljna sam što sam postigla jer sam sve postigla zapravo sama. To da ja moram iz kulturoloških razloga dalje gurati stvari svoga oca, neću. Osim toga znala sam doći u jako neugodnu situaciju. Moj brat koji je nekako potpuno odustao od glazbe. Meni je žao što je takva situacija ali čovjek mora nastaviti dalje svoj život. Nije to tako lako, jedan skladatelj ima svoj put koji je težak ali on je malo previše ostavio taj teret da ga ja osjetim, a ne bi to trebala. Živio je život radeći s amaterima i nije imao frustracije kad bi išao na posao. Što je skladao je skladao. Nešto se izvodi, nešto se ne izvodi, nešto se više nikad neće izvesti, nešto će se izvoditi još 200 godina kao Ladarke recimo. To se nikad neće prestati izvoditi kao i neke stvari što je napisao za djecu, rog i klarinet. Da ja imam vremena sigurno bi ja otišla sama u knjižnicu i prosvirala te opere

i onda ajmo sad to krenuti izvoditi, mogla bi, ali trenutno živim svoj život i bavim se nekim svojim stvarima.

I: Sad osjećate jednaki pritisak kao što ste i prije osjećali?

N: Jednako sam se sad uzrujala kao i prije 20 godina kad je on bio živ s njegovim pričama kako nitko ne izvodi njegove opere. Nije to tako lako. Ja se slažem da bi to kulturološki i muzikološki trebalo biti izvedeno ali činjenica da on nije bio politički nikad prikladno aktivan, bio je za vrijeme Jugoslavije, zato se onda izvodilo sve što je napisao s njegova dva zborova. To vrijeme je bilo tako, ne mora svako vrijeme biti isto. Prije nije imao vremena pisati opere jer je sa zborovima imao nastupe svaki tjedan i turneje i dobro je da je stigao pisati za zbor u tom periodu.

I: Da, imao je sreću što je imao svoje zborove koji mu to mogu izvoditi.

N: I koji su bili tada popularni politički, samo njegova dva zborova su u Hrvatskoj nastupala. Zašto bi njegova karijera trajala 60 godina kad je trajala 40. To je sasvim lijepo. 40 godina se izvodilo sve što je napisao. U novoj državi to nije tako išlo. Slažem se da su ta djela dobra i da tu može nešto biti samo mislim da sam ja previše istraumatizirana još od prije da bi se ja još sada s time bavila. Svi jesmo ili nismo na nekim mjestima s razlogom.

3. KRALJEVO

3.1. Opera

Opera je glazbena vrsta u kojoj se spajaju različite umjetnosti. Najranije opere pojavljuju se u Italiji u 16. stoljeću, a žanr se od tada proširio svijetom. Opere se obično izvode u velikim kazalištima, a često imaju raskošne scenografije i kostime.

Postoji mnogo različitih vrsta opera, ali sve imaju neke zajedničke značajke. Glazba je obično skladana u vokalnom stilu zvanom *bel canto* koji naglašava ljepotu i okretnost glasova pjevača. Priče se često temelje na mitologiji, povijesti ili književnosti. Opere su obično podijeljene na činove, koji su odvojeni orkestralnim interludijima.

3.2. Radnja

Drama "*Kraljevo*" Miroslava Krleža ekspresionistička je jednočinka smještena na prepuno, kaotično zagrebačko sajmište.

Radnja se odvija jedne ljetne noći, za vrijeme Kraljevskog sajma („sajam što se održavao u Zagrebu od 18.kolovoza (rođendana cara Franje Josipa) do 20.kolovoza, blagdana sv. Stjepana Kralja, tj. mađarskoga kralja Stjepana I. (oko 975-1038), kojemu je bila posvećena zagrebačka katedrala“)¹. Na sajmu se okupljaju ljudi iz raznih slojeva društva, prostitutke, seljaci, mesari, purgari. U krčmi se događa mnoštvo toga, od svađa i tuča do ljubavnih afera.

"*Kraljevo*" je kritika društva u kojem živimo. Djelo prikazuje društvo kao mračan i kaotičan svijet u kojem se ljudi bore za opstanak. Krleža također kritizira licemjerje i laž koje vladaju društvom.

I.SCENA Dacar – Šestinčan

Dacar i Šestinčan sjede za stolom, pijani. Nadmeću se i postaju sve glasniji što privlači prolaznike koji se počinju okupljati oko njih. „Publika“ se okuplja te njih dvojica postaju sve vatreniji. Dacar pljune Šestinčanu u lice na što ga ovaj lupi, počinju se tući,

---

¹ Krleža, M(1995). Drame. Zagreb: Školska knjiga (str.26)

a ljudi ih pokušavaju rastaviti. Upliću se Pijani kožar koji podupire njihovu tučnjavu te njegova žena koja ga odgovara. Prolaznici komentiraju kako su se Dacar i Šestinčan napili. Kožareva žena odvlači svoga muža i zaplašenu djecu. Ljudi žele zvati policiju no ubrzo se nered prekida. Šestinčan vadi novčanik da isplati gazdu te se ispričava zbog gužve, rukuju se prijateljski te gazda odlazi. Još kratko se nadmeću posljednji puta prije nego izađu sa scene.

II.SCENA Građanin

Dok je društvo pijano oko jednog stola, jedan građanin drži zdravicu. Govori o tome kako će staro hrvatsko kraljevstvo ponovo uskrsnuti dok ga ostali utišavaju. Nazdravljaju da se ponove ovakvi sajmovi u budućnosti. Svi se grle i ljube. Na kraju scene svi zajedno pjevaju *Lijepa naša domovino*.

III.SCENA Purgari

Kod drugog se stola nalaze i piju purgari i purgarice. Jedan od purgara želi održati zdravicu no ima poteškoće s obzirom na to da ima mnogo pijanih i nezainteresiranih okolo. Purgar pokušava održati zdravicu no ostalima je ona dosadna. Purgarice odlučuju međusobno ogovarati koliko tko troši novaca, kakva su im djeca, itd,.. Naposlijetku se slažu da treba prvo riješiti svoje probleme pa se baviti tuđima, nazdravljaju jer su svi Hrvati. Ljude se stišava jer se pjeva glasno. Blazina se prepire zašto ne smiju pjevati i krene se svađati s jednim gostom. Blazina se hvali kako ima trokatnicu te dohvati stolac da zamahne te slomi lampu. Svi dižu čaše i nazdravljaju Blazini.

IV.SCENA Margit – Stella

Stella i Margit su prostitutke, piju za stolom. Stella plače, a za suprotnim stolom kartaju kartaši. Stella se žali kako želi pobjeći što dalje jer ju nešto guši. Želi pobjeći od groznih ljudi, pijanih prostaka dok joj Margit govori da su to gluposti i da pije. Pojavljuju se Hajnal, Lola i Madam. Svi se grle i ljube jer su dobri znanci, Madam je njihova šefica. Madam se žali kako ju nešto steže te kako su je stigle godine, govori kako treba cijeniti zdravlje. Žale se kako su doživjele nesreću jer su izgubile najbolje mušterije baš na Kraljevo. Čovjek se objesio nasred Loline sobe dok mu je ona otišla po čašu vode. Madam komentira kako bi bilo lijepo da dobiju po koju forintu jer su se lijepo spremile.

„Dok će biti muških i ovog svijeta, budite bez brige, naš će posao da cvjeta.“² Pokraj jednoga stupa stoji Janez u gala uniformi pogrebnog zavoda, nosi veliki kalpak.³ Oko vrata ima uže, izgleda kao da visi. Žene komentiraju da Janez izgleda kao strašilo, blijedo i izmoreno. Zaključuju da je to isti čovjek koji se objesio kod Lole. Žene tvrde da je Janez mrtvac, dok kartaši tvrde da je živi čovjek od krvi i mesa. Žene opipavaju Janeza da se uvjere je li duh ili je živ, svi sjedaju za stol no Janez se opire. Iza kulisa netko viče: Vatra! Svi se razbježe a Janez ostaje sam.

V.SCENA Janez – Štef

Štef ulazi i pozdravlja Janeza, začuđuje ga kako se može vratiti među iste žene koje su ga nešto ranije gledale obješenog. Piju zajedno. Čude se kako su se tako nasumice susreli, Janez koji ima uže oko vrata i Štef koji je utopljenik iz Savskoga kanala. Obojica su si oduzeli život zbog žena koje su voljeli. Štef smiruje Janeza koji želi krenuti iznova, želi pobjeći od svega. Janez ne može bez svoje drage. Spreman je pretrpjati muke i patnju, spreman je biti rob svojoj dragoj samo da bude s njom. Štef ga uvjerava da ostane živjeti u stvarnosti i da ne luduje, da se on jednako ponašao, ali je to vrijeme izliječilo. Janez se prisjeća kako ju je jučer posljednji puta vidio. Padala je kiša, a on je klečao u blatu ispred njezinih nogu i molio ju, zaklinjao se da će se objesiti ako se ne vrati. Njegova draga se na to sve smijala okrutno, izazivački i podrugljivo, kao da je bila opsjednuta. Štef ga uvjerava da je tako sa svim ženama i da su sve takve. Janezova draga pronašla je drugoga, Herkulesa, atleta kojeg krivi za sve. Štef ga uvjerava da će i njega ostaviti kad mu potroši sav novac i kad ga ispije, kad mu tijelo bude trulo. Vjeruje da će se i Herkules pridružiti njima dvojici, da neće biti sami u crnoj tami. Janez ju i dalje želi što prije naći i objasniti joj svoju ljubav kako bi ga primila natrag zaluden pomisli da je još uvijek živ.

PAUZA

---

² Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu

³ Vrsta kape

VI.SCENA Anka – Herkules

Anka komentira kako joj je lijepo bilo na sajmu. Herkules tvrdi kako je to prirodno s obzirom na njegovu atletsku građu, učinit će sve Anki za ljubav. Anka mu je inspiracija za život. Piju zajedno. Anki se sviđa kako Herkules izgleda, kako je silan i jak. Obožava ga. Strah ju je jer vidi Janeza. Jučer ga je vidjela kako je klečao u blatu na kiši pred njom, prijetio je da će se objesiti, ona se boji za njega. Herkules ju zaustavlja u pričanju gluposti, govori joj da piju na ex. Herkules i Anka piju, prolazi trgovac koji nudi svaštarije i male majmunčiće. Anka se kiti raznim šalovima i velovima. Herkules joj sve to kupuje jer ju obožava, gleda ju zaljubljeno, Anka mu je najljepša, najmilija i najdraža. Grle se. Herkules odlazi po janjetinu koju Anka ne može smisliti. Herkules odlazi, Anka uzima srebrninu pa se gleda, popravljiva kosu, gleda nove svilene šalove, uživa u sebi.

ATTACA SCENA VII.

VII.SCENA Janez – Anka – Herkules

Janez polako ulazi, stoji iza Anke i gleda ju, zove ju jedva čujno. Anka je nervozna kad ga ugleda. Janez tvrdi da ne može živjeti bez nje, da je Anka jača od smrti, da ga je ubila njezina ljubav, da se objesio zbog ljubavi. Anka mu govori da laže, jer kako bi sad bio tu ako se objesio na broju pet? Janez želi da se Anka prisjeti njihovih radosti, kad su se igrali mame i tate, skrivača i lovice. Janez se skrivao, a Anka je brojala: Enten tini saoraka tini bija baja bum! Približava se Anki, a ona želi da se makne od nje. Janez želi da se zajedno vrate u djetinjstvo, da sve bude kao što je nekad bilo. Anka ga vuče za uže, govori mu da smrdi kao leš, kao utopljenik. Želi da ju prestane gnjaviti glupostima, tvrdi da mora imati novaca ako želi imati ženu, nju je ljubav prošla. Janez joj želi sve priuštiti jer bez nje ne postoji. Dok se njih dvoje prepiru, okupljaju se prolaznici. Herkules se vraća s janjetinom a Anka trči prema njemu. Herkules i Janez se prepiru dok prolaznici uživaju u spektaklu. Janez prilazi stolu i vadi nož. Herkules sa sebe skida plašt pun medalja, dočekuje Janeza. Borba je neravnopravna, Herkules otima nož Janezu i baca ga na pod, ogledava se trijumfalno. Herkules prilazi Anki i stavlja svoj plašt na nju, odlaze, Janez ostaje sam. Janez pada, ovaj put definitivno mrtav te ga odvozi grupa smetlara, misle da se netko opet opio na sajmu. Pojavljuju se kosturi te počinju plesati oko LUTKE – ANKE (Eva). Ave victrix Eva! Čuje se Janez iz daljine, nije prestao ljubiti Anku.

3.3. Likovi u operi i u drami

Tablica 1.

Usporedba likova u operi i drami Kraljevo

OPERA⁴	DRAMA⁵
DACAR – <i>tenor</i>	DACAR
ŠESTINČAN – <i>bariton</i>	KUMEK ŠESTINČAN
KOŽAR – <i>govorna uloga</i>	PIJANI KOŽAR
KOŽAREVA ŽENA – <i>mezzosopran</i>	KOŽAROVA ŽENA
JANEZ – <i>tenor</i>	JANEZ, sluga kod Pogrebnog zavoda za svečane pogrebe
ANKA - <i>mezzosopran</i>	ANKA, Janezov ideal
HERKULES – <i>bariton</i>	HERKULES, Ankin ljubavnik
ŠTEF – <i>bas bariton</i>	ŠTIJEF, utopljenik
BLAZINA – <i>bas bariton</i>	DEBELI PURGAR, kućevlasnik gospon Blazina
PURGAR – <i>tenor</i>	GOSPON PURGAR
PURGARICE – <i>1.sopran, 2.mezzosopran, 3.mezzosopran</i>	PURGARSKE GOSPE
MADAM – <i>sopran</i>	MADAM
MARGIT – <i>mezzosopran</i>	MARGIT
STELLA – <i>alt</i>	STELLA
LOLA – <i>mezzosopran</i>	LOLA
HAJNAL – <i>alt</i>	HAJNAL
SMETLAR – <i>bas</i>	
PRVI GLAS – <i>tenor</i>	JEDAN GOST
DRUGI GLAS – <i>tenor</i>	DRUGI GOST
TREĆI GLAS – <i>tenor</i>	TREĆI GOST
KARTAŠI – <i>unisono kvartet</i>	MALOGRAĐANIN

⁴ Katalog Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu

⁵ Krleža, M(1995). Drame. Zagreb: Školska knjiga

GAZDA – <i>govorna uloga</i>	GAZDA JAPICA, krčmar kod „Crvenoga nosa“
KONOBAR – <i>govorna uloga</i>	KONOBARICA
PRODAVAČI SVAŠTARI	KOČEVER
PROLAZNICI, PURGARI, KOSTURI – <i>zbor</i>	DINSTMAN
	STARO TURE
	PEKAR
	KOBASIČAR
	JEDNA DJEVOJKA
	SLIJEPAC
	BARABA
	CURE
	MAKEDONAC
	PLANETARICA
	PRVI GOSPODIN
	DRUGI GOSPODIN
	ČAROBNJAK
	GLASOVI TALIJANA
	CUKERBEKER
	MAMICA
	GOST

3.4. Libreto

Libreto je tekst opere. Unatoč tome što opere često koriste već postojeće dramske tekstove, kao što je i ovdje slučaj, libreto se opere često znatno razlikuje od originalne drame. Libreto se ne prilagođava samo glazbi nego i pogoduje njezinom razvijanju što znači da će postojati trenutci kada će se originalan tekst skratiti, produžiti ili ponavljati ako je to potrebno za određeni glazbeni broj (npr. fraza će se ponavljati više puta ako ima strofni oblik).

Pjevanje treba podržavati dramsku poeziju, a tekst se oblikuje prema melodiji pri čemu se mora voditi računa o zadržavanju autentičnosti drame.

Cossetto se služi brojnim arhaizmima i purgerskim izrazima koji se ne pojavljuju u Krležinoj drami a služe prilagodbi jezika notnom tekstu. Kod prilagodbe teksta treba paziti na naglaske, vokale, samoglasnike koji su bitni u pjevanju te recitiranju određenih tekstualnih fraza.

ŠESTINČAN: Ti petolizec i kaputaš i štakoroš, pljunem ti ja na tu tvoju kapicu, i sram te bilo, ti pijani bedak, ti trotl, balvan, osek, cucek, pijan si ko daska! Ti štakor gradski, prirepek Božji, petolizec, i kaputaš zalupanec! ⁶

Kaputaš – „onaj koji nema smisla za život i probleme sirotinje“⁷

Trotl – „priglupa osoba“⁸

Zalupanec – „koji je kulturno i društveno zaostao; zatucan“⁹

KOŽAREVA ŽENA: Ali Joža dragi, to su norije!¹⁰

Norije – „gluposti, ludosti“¹¹

---

⁶ Katalog Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu

⁷ <https://jezikoslovac.com/word/rmkv> 17.9.2023.

⁸ <https://www.xn--rjenik-k2a.com/trotl> 11.9.2023.

⁹ <https://jezikoslovac.com/word/btz2> 17.9.2023.

¹⁰ Katalog Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu

¹¹ <https://www.xn--rjenik-k2a.com/norije> 13.9.2023.

ŠESTINČAN: A kaj bu meni v lice pljuval klatež i kaputaš, taj klatež i kaputaš, petolizec, štakoroš, zalupanec i kaputaš ¹²

Klatež – „osobe iz najnižeg društvenog sloja; skitnice, prosjaci“¹³

P23: Bojim se da ne dođe do kravala, bit će to zacijelo najveći od svih skandala ¹⁴

Kraval - „buka, vika“ ¹⁵

ANKA: Strah me! Vodio si me u panoptikum, strah me, tamo sam vidjela crvenobradog mrtvog kralja. On je imao crvenu bradu. ¹⁶

Panoptikum – „pokretna izložba zanimljivih rijetkosti; zbirka voštanih figura“¹⁷

---

¹² Katalog Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu

¹³ <https://jezikoslovac.com/word/x1hk> 17.9.2023.

¹⁴ Katalog Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu

¹⁵ https://hjp.znanje.hr/index.php?show=search_by_id&id=elhmUBY%3D 17.8.2023.

¹⁶ Katalog Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu

¹⁷ <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=46454> 15.9.2023.

II.SCENA Građanin

h-mol – a-mol – g-mol – scena završava himnom (B-dur)

III.SCENA Purgari (Purgar solo + zbor)

g-mol – C-dur – (preko D) – C-dur – b-mol – C-dur – (G-dur) – C-dur – b-mol – C-dur – F-dur – a-mol – D-dur

IV.SCENA Margit – Stella

Uvod(C-dur – c-mol – e-mol) – h-mol – A-dur – C-dur – G-dur – c-mol – C-dur – c-mol – C-dur – c-mol // attacca intermezzo „Vatra“

V.SCENA Janez – Štef

c-mol – b-mol – g-mol – h-mol – C-dur – F-dur – C-dur – d-mol – a-mol – (d-mol) – F-dur – B-dur – (g-mol) – d-mol – b-mol – as-mol – c-mol

VI.SCENA Anka – Herkules

a-mol – fis-mol – D-dur – B-dur – D-dur – d-mol // attacca scena VII.

VII.SCENA

f-mol – H-dur – D-dur – E-dur – Fis-dur – A-dur – h-mol – d-mol – G-dur – c-mol – fis-mol – c-mol

3.7. En ten tini

Sudjeluju gudači, pianoforte s povremenim upadima vibrafona, harfe te puhači (klarinet, francuski rog u dinamici *pp*) kao pratnja dok Janez (*tenor*) i Anka (*mezzosopran*) pjevaju temu naizmjenično.

Zanimljivost ovog broja leži u Cossettovu preuzimanju popularne dječje brojalice En ten tini koju je pretvorio u kanon u molu.

Dječje brojalice u pravilu su veselog karaktera, jednostavne, ritmične te lako pamtljive. Često se koriste u igrama i zabavi no također pridonose razvoju govora, pamćenja te kreativnosti.

Cossetto se vrlo vješto igra vrlo popularnim i korištenim melodijama te ovaj broj čini posebnim.

Oblik broja je kanon dok se nalaze u *fis-molu* u kojemu se najviše izmjenjuju funkcije T(*tonike*) i D(*dominante*).

Broj završava tako što violina solo i viola solo preuzmu temu koju su prethodno pjevali Anka i Janez.

Libreto¹⁹:

J: U njoj smo se igrali skrivača i lovice. Tad je iznenada zagrmilo. Ti si se uz mene priljubila. Daj sjeti se! Daj sjeti se! Onda sam te Anka prvi put poljubio! Onaj dan ja neću nikad zaboravit, najljepši dan je bio u mom životu. Otkad postojim ja nisam još osjetio takvu ljepotu i takvo uzbuđenje. Nešto novo se sa mnom zbilo. Cijelo tijelo mi zatreperilo. To si u meni, to se u meni tad probudila ljubav, ljubav Anka! Daj, sjeti se uvijek kad smo se igrali skrivača.

A: Ti si se prvi skrivao a ja sam onda brojila.

J: Onu našu staru brojalicu. En ten tini saoraka tini bija baja bum!

A: En ten tini saoraka tini bija baja bum!

---

¹⁹ Katalog Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu

♩ = 90

NA-ŠU STA-RU BRO-JA-LI-CU *p* EN-TEN-TI-NI SA-O-RA-KA TI-NI BI-JA BA-JA

6 *sentimentalno*

BUM! EN-TEN-TI-NI SA-O-RA-KA TI-NI BI-JA BA-JA BUM! *p* EN-TEN-TI-NI

11

SA-O-RA-KA TI - NI BI - JA BA - JA BUM! EN-TEN-TI - NI
EN - TEN - TI - NI SA-O-RA-KA TI - NI BI - JA BA - JA BUM!

15

SA - O - RA-KA TI - NI BI - JA BA - JA BUM!

EN - TEN - TI - NI SA - O - RA-KA TI - NI BI - JA BA - JA

18

BUM!

En ten tini

3.8. Finale - Ples kostura

Ples kostura nalazi se u finalu Cossettove opere *Kraljevo*, a predstavlja scenu u kojoj se veličaju mrtvi. Isto tako pojavljuje se mnogo likova koji svojim individualnim temama nadopunjuju priču i melodiju.

Ideju ovoga broja možemo pronaći u *dance macabre*; ideologiji srednjeg vijeka koja prikazuje smrt i život kao jednake.

3.8.1. Kad sam te Anka

Finale opere predstavlja kompleksan završetak u kojem pronalazimo razne teme, međutim i posljednju ariju (otpjeva još jednu frazu na samom kraju opere) glavnog lika, Janeza. Nakon što se objesio, Janez svoj prvi dan kao mrtvac, koristi kako bi pronašao Anku, svoju ljubav, da ju uvjeri kako između njih još nije gotovo, da bi sve učinio za njenu ljubav. Iako na kraju Anka odlazi sa svojim novim ljubavnikom, Herkulesom, Janez i dalje ljubi svoju „okrutnu“ dragu.

Arija je u *g-molu*, koristi kratke modulacije te se dalje nastavlja u *c-mol*.

Nakon završetka ove arije, Janez pada mrtav te ga odvoze smetlari.

Libreto²⁰:

J: Ona i ja nismo se razumjeli. Htio bih da joj objasnim i da joj rastumačim, što je ljubav, što je ljubav. Htio bih da me shvati, da me razumije, da shvati što je ljubav. Htjela je od mene napraviti čovjeka, htjela je da postignem nešto u životu, ali ja sam bio ljenčuga, al ja sam bio svinja i vucibatina, i niškoristi i pio sam. Nismo se razumjeli, ako bude jednom shvatila, što je meni ljubav značila, sve će opet biti kao što je nekada bilo. Bit će opet bijela nedjelja. Sredit će se opet sve. Osvanut će opet dan, ko nekada, kad sam te Anka prvi put poljubio. Ovaj dan neću nikad zaboravit. Najljepši dan je bio u mom životu. Nešto novo se samnom zbilo, cijelo tijelo mi zatreperilo. Anka, ljubim te, ti si u meni tad probudila ljubav, ženo!

---

²⁰ Katalog Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu

♩ = 80

Ne-ka-da ka-da sam te An-ka pr-vi put po - lju - bi-o

6
O-naj dan ne-ću ni-kad za - bo - ra - vit

12
naj - ljep - ši dan je bi - o

18
u mom ži - vo - tu. Ne-što no - vo se

24

sa - mno - m zbi - lo ci - je - lo ti - jelo mi za - tre - pe - ri - lo

The musical score for measures 24-29 consists of a vocal line and a piano accompaniment. The vocal line is in a treble clef with a key signature of one flat (B-flat) and a time signature of 3/4. It features a melodic line with a triplet of eighth notes in measure 25. The piano accompaniment is in a grand staff with a key signature of one flat and a time signature of 3/4, providing harmonic support with chords and a steady bass line.

30

A - nka

The musical score for measures 30-33 features a vocal line and a piano accompaniment. The vocal line is mostly silent in measures 30-32, with the word 'A - nka' appearing in measure 33. The piano accompaniment is in a grand staff with a key signature of one flat and a time signature of 3/4, characterized by a rhythmic pattern of eighth notes with triplet markings in measures 30-32, and a more melodic line in measure 33.

34

lju - bim te A - nka lju - bim te

The musical score for measures 34-36 includes a vocal line and a piano accompaniment. The vocal line is in a treble clef with a key signature of one flat and a time signature of 3/4, with the lyrics 'lju - bim te A - nka lju - bim te'. The piano accompaniment is in a grand staff with a key signature of one flat and a time signature of 3/4, featuring a consistent rhythmic pattern of eighth notes with triplet markings throughout the measures.

37

ti si u me - ni tad pro - bu - di -

The musical score for measures 37-39 consists of a vocal line and a piano accompaniment. The vocal line is in a treble clef with a key signature of one flat and a time signature of 3/4, with the lyrics 'ti si u me - ni tad pro - bu - di -'. The piano accompaniment is in a grand staff with a key signature of one flat and a time signature of 3/4, maintaining the rhythmic pattern of eighth notes with triplet markings.

40

la lju - bav lju - bav ženo!

The musical score consists of three staves. The top staff is a vocal line in a treble clef with a key signature of one flat (B-flat). It contains four measures of music with lyrics: 'la', 'lju - bav', 'lju - bav', and 'ženo!'. The second and third staves are for piano accompaniment. The second staff is in a treble clef and the third in a bass clef, both with a key signature of one flat. The piano part features triplet patterns in the first two measures, with a '3' above each group of notes. The piece concludes with a double bar line at the end of the fourth measure.

Kad sam te Anka

3.8.2. Ave victrix Eva

Prva i posljednja tema koja se javlja u *Plesu kostura* tema je koju iznosi zbor: *Ave victrix Eva*.

Eva je u ovom slučaju Anka, koju se uzvisuje u ovoj parodijskoj pjesmi. Oko nje plešu kosturi – mrtvac.

Tema je u *fis-molu*.

Libreto iz opere²¹ i drame²²:

S+A KOSTURI: Ave victrix Eva! -
kosturi, Janezovi nesretni pajdaši,
oko EVE- 'LUTKE-ANKE'

TB: Mi plešemo mrtvački ples, iz
kolijevke u lijes. Mi plešemo
mrtvački ples, iz kolijevke u lijes. -
ples kostura oko Eve

SA: Ave victrix Eva!

TB: Nas progoni ljubavni bijes,
luđački naš gnjev

SATB: Ave victrix Eva!

Ave, victrix Eva!

Ave, victrix Eva!

Ave, victrix Eva!

Mi plešemo mrtvački ples, iz
kolijevke u lijes!

U ognju luđačkog gnjeva goni nas
ljubavni bijes!

O, kraljice, kurvo, djeva!

Ave, victrix Eva

---

²¹ Katalog Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu

²² Krleža, M(1995). Drame. Zagreb: Školska knjiga

p A-VE A-VE VIC-TRIX E-VA A-VE VIC-TRIX E - VA

p A-VE A-VE VIC-TRIX E-VA A-VE VIC-TRIX E - VA.

MI PLE-ŠE-MO PLE-ŠE-MOMRT-VAČ-KI PLES MI PLE-ŠE-MO MRT-VAČKI

MI PLE-ŠE-MO PLE-ŠE-MO MRT-VAČ-KI PLES MI PLE-ŠE-MO MRT-VAČ-KI
PLES

PLES IZ KO-LIJEV-KE U LIJES IZ KO-LIJEV-KE U
IZ KO-LIJEV-KE IZ KO-LIJEV-KE U LIJES IZ KO-LIJEV-KE IZ

LIJES
KO-LIJEV-KE U LIJES MI PLE-ŠE-MO PLE-ŠE-MOMRT-VAČ-KI PLES IZ KO-LIJEV-KE U

LIJES IZ KO-LIJEV-KE U LIJES.

Posljednje pojavljivanje teme u dionici zbora.

Tema je ovaj puta u paralelnom *A-duru*.

A - VE A - VE VIC - TRIX E - VA! A - VE, VI - TRIX E - VA!

The first system of the musical score is in G major (one sharp) and 4/4 time. The vocal line (treble clef) features a melody of eighth and quarter notes. The piano accompaniment (bass clef) consists of a steady eighth-note bass line with chords in the right hand.

A - VE, A - VE VIC - TRIX E - VA! A - VE, VI - CTRIX E - VA!

The second system continues the piece. The vocal line (treble clef) has a more melodic and varied rhythm. The piano accompaniment (bass clef) uses a mix of chords and moving lines.

Ave victrix Eva

Augmentacija teme u orkestru, zadnje pojavljivanje teme u operi.

The third system shows the instrumental accompaniment in G major and 4/4 time. The treble clef part has a melodic line with eighth and quarter notes. The bass clef part features a prominent, sustained eighth-note bass line with chords in the right hand.

3.8.3. Kosturi

Iako ovaj motiv kratko traje, uvelike nadopunjuje cijeli broj. Motiv izvodi ksilofon nakon što zbor prvi puta otpjeva temu (*Ave victrix Eva*), zatim ksilofon pa ponovo zbor. Ksilofon pripada udaraljka određene visine gdje se ton dobiva tako da se batićem udara po drvenim pločicama različitih veličina. Skladatelj Camile Saint-Saëns također koristi simboliku kostura uz ksilofon (*Dance Macabre*) zbog njegovog posebnog zvuka koji podsjeća na „zvuk kostiju“.

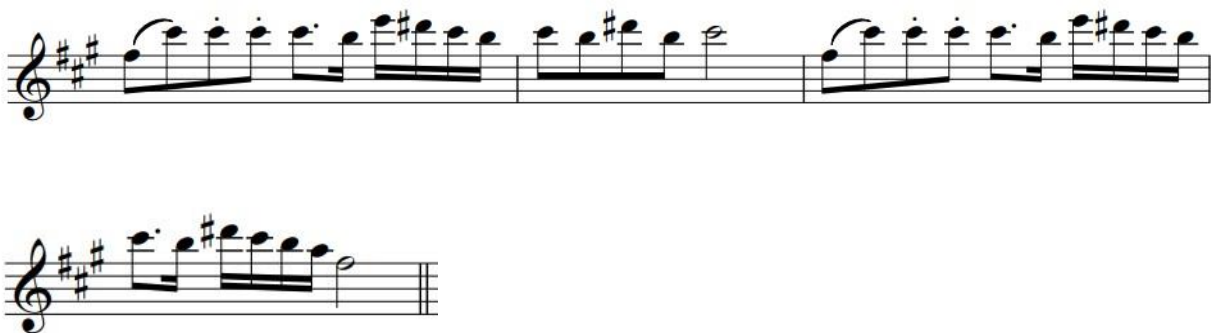
Motiv je u *fis-molu* i traje dva takta.

Kosturi

3.8.4. Tema

Tema se ponavlja 4 puta u cijelom broju, prvi puta iznosi piccolo, a zatim violine. Tema je u harmonijskom *fis-molu* i traje 4 takta.

Tema

4. COSSETTO I KRLEŽA

Premda su se Emil Cossetto i Miroslav Krleža osobno poznavali, ne postoje konkretni podatci o njihovim susretima. Pretpostavlja se da je Cossetto bio inspiriran njegovim tekstovima s obzirom na popularnost Krleže u tom razdoblju i zanimljivosti zbog tematika koje je koristio u svojim dramama. Osim opere *Kraljevo* (1993), skladao je još jednu operu na Krležin tekst, *Kristofor Kolumbo* (1989), također jednočinku koja isto tako nikada nije izvedena. Uz te dvije opere po Krležinom tekstu, napisao je i *Jeruzalemski dijalog* – kantata za solo sopran, solo bariton i simfonijski orkestar, *Ae je vre tak bilo* – mješoviti *a capella* zbor, te *Balade Petrice Kerempuha* (1936), zbirka pjesama na kajkavskom narječju kojom je Cossetto bio vrlo ponosan.

U *Kraljevu* kao i u *Baladama Petrice Kerempuha* pojavljuju se obješeni likovi. *Balade Petrice Kerempuha* više se temelje na seljačkoj buni te nisu kronološki određeni, dok je *Kraljevo* smješteno u okvirno razdoblje i mjesto radnje.

Cossetto nije upotrijebio sve pjesme iz Krležinih *Balada* nego je izabrao njih 14 koje najbolje upotpunjuju priču. Za razliku od Krležinih *Balada* (34 pjesme), Cossetto je podijelio tih 14 skladbi u dva dijela te promijenio redoslijed. Cossettov aranžman *Balada* glazbeno je poezijski recital za soliste, mješoviti zbor, recitatora i simfonijski orkestar.²³

Usporedba Cossettovih i Krležinih *Balada Petrice Kerempuha* s naglaskom na skladbe koje se nalaze u Cossettovoj zbirci (kod Krleže nije isti redoslijed):

Tablica 2.

Usporedba stavaka i pjesama Balade Petrice kerempuha

	Cossetto	Krleža
	Prvi dio („Človek človeka išče“):	
1.	ANNO DOMINI 1573	PETRICA I GALŽENJAKI
2.	NI MED CVETJEM NI PRAVICE	NI MED CVETJEM NI PRAVICE
3.	GUMBELIJUM ROŽA – mješoviti zbor i tenor solo	GUMBELIJUM ROŽA FINO DIŠI
4.	BOGEČKA – muški zbor	BOGEČKA

²³ Katalog Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu

5.	STRIC VUJC – sopran solo i orkestar, zbor tercet	STRIC-VUJC
6.	V MEGLI - mješoviti zbor	V MEGLI
7.	BABA CMIZDRI POD GLAGAMA – mješoviti zbor	BABA CMIZDRI POD GLAGAMA
8.	KHEVENHILLER – mješoviti zbor i sopran solo Drugi dio („Vsi romar, cafute i fakini pili buju z Bogom v čistoju rubenini“)	KHEVENHILLER
9.	NOKTURNO – bariton solo i orkestar, zbor tercet	NOKTURNO
10.	KOMENDRIJAŠKI TANEC – orkestar i zbor tercet	KOMENDRIJAŠI
11.	GALŽENJAČKA – ženski zbor	GALŽENJAČKA
12.	SCHERZO – tenor solo i orkestar, zbor tercet	SCHERZO
13.	QUI BENE BIBIT, VENIT IN COLEUM – mješoviti zbor	KEGLOVICHIANA
14.	KALENDARSKA – mješoviti zbor	KALENDARSKA

5. ZAKLJUČAK

Cossetto je uistinu iza sebe ostavio veliki repertoar skladbi koje se i danas izvode. Premda njegove opere nažalost dosad nisu nikada bile izvedene, to ne isključuje mogućnost za njihovom izvedbom u budućnosti.

Cossettova inspiracija u književnicima nije zaobišla Miroslava Krležu iz čijeg su spoja nastala kulturološki i muzikološki vrlo bogata djela.

Iz ovog je rada vidljivo da je Cossettova opera *Kraljevo* puna potencijala i spremna da se postavi na scenu jednoga dana. Upravo zbog toga što u njoj pronalazimo spoj dvojice velikih hrvatskih umjetnika koji su svojim stvaralaštvom doprinijeli hrvatskoj kulturi, bila bi velika šteta nikada je ne izvesti.

Iz njegovih djela možemo naučiti cijeniti hrvatsku kulturu, glazbu, ali i ostale umjetnosti koje je on kroz ljubav prema glazbi uspio povezati.

LITERATURA

1. Leksikon Jugoslavenske muzike 1. (1984). Zagreb: Jugoslavenski leksikografski zavod „Miroslav Krleža“
2. Andreis, Josip (1968). Vječni Orfej. Zagreb: Školska knjiga
3. Hrvatsko društvo skladatelja (2015). Kronika (1945. – 2015.). Zagreb: Cantus d.o.o., Hrvatsko društvo skladatelja
4. Balade (Miroslav Krleža) (1984). Beograd: Muzičko odjeljenje saveznog sekretarijata za narodnu odbranu
5. Gašparović, Darko(1989). Dramatica krležiana. Zagreb: Cekade
6. hjp.znanje.hr
7. <https://e-biblioteka.org/wp-content/uploads/2022/06/Drame-Miroslav-Krleza.pdf>
8. <https://e-biblioteka.org/wp-content/uploads/2022/06/Balade-Petrice-Kerempuha-Miroslav-Krleza.pdf>
9. <https://www.enciklopedija.hr/>
10. <http://www.mpz-ecossetto.hr/cossetto.htm>
11. <http://www.mpz-ecossetto.hr/home.htm>
12. <https://mpz-ecossetto.hr/wp/mo-emil-cossetto/>
13. <https://nsk.hr/>
14. Katalog Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu – Rukopisna djela
15. jezikoslovac.com
16. rjecnik.com
17. Kovačević, K(1960). Hrvatski kompozitori i njihova djela. Zagreb: Naprijed
18. Krleža, M(1995). Drame. Zagreb: Školska knjiga
19. Salazar, Philippe-Joseph(1984). Ideologije u operi. Beograd: Nolit
20. Suvin, Darko(1964). Dva vida dramaturgije. Zagreb: Razlog
21. Turkalj, Nenad(2003). Prema glazbi: zapisi o hrvatskoj glazbi. Zagreb: Hrvatsko društvo skladatelja: Cantus d.o.o.

PRILOZI

1. Slika 1. <https://mpz-ecossetto.hr/wp/mo-emil-cossetto/> preuzeto 15.9.2023.
2. Slika 2. <https://nsk.hr/blog/krleza-uz-jos-jednu-obljetnicu/> preuzeto 15.9.2023.
3. Tablica 1. *Usporedba likova u operi i drami Kraljevo*
4. Tablica 2. *Usporedba stavaka i pjesama Balade Petrice kerempuha*
5. Note: *En ten tini*
6. Note: *Kad sam te Anka*
7. Note: *Ave victrix Eva*
8. Note: *Kosturi*
9. Note: *Tema*